

KEPA ALTONAGA SUSTATXA

Zoologo, irakasle eta zientzia-dibulgatzailea

Kepa Altonagak (Loiu, 1958) EHUren Zientzia Fakultatean egin zituen Biologiako ikasketak; gero, fakultate berean aurkeztu zuen bere doktore-tesia, eta han jarraitzen du, irakasle-lanetan.

Unibertsitateko testuliburuak eta ikerketa-artikuluak argitaratzeaz gain, zenbait saiakera ere idatzi ditu, tartean *Armand David, pandaren aita* eta *Darwin geurean*. ARG.: © MARISOL RAMIREZ/ARGAZKI PRESS.

“Hori egin behar dugu: dakiguna atondu beharrean, ezagutzen ez duguna ikertu”

Kepa Altonagaren erantzunak ezagututa, ezin da esan egoera baikorra denik. Izan ere, biodibertsitateari buruz egin du gogoeta, eta arlo horretan ez du arrazoirik ikusten optimista egoteko, ez espezie-galerari erreparatuta, ez ikerketa-esparruaz ari denean ere. Hala ere, haren hitzetan ez da etsipenik sumatzen; izatekotan, egindako bidearen eta urteen talaiatik luzatutako begirada da harena.

ANA GALARRAGA Aiestaran
Elhuyar Zientzia

Zerk harritu, asaldatu edo txunditu zaitu gehien, lanean hasi zinenetik?

Big Bangeraino ez baina atzera eginez gero, go-goan dut karrera ikasten ari nintzela, geologia ikasgaian, pil-pilean zegoela plaka-tektonika. Orduan gailendu zen hipotesi iraultzaile hori. Horrek eragina izan zuen nigan. Gerora, niretzako mugari nagusietako bat Rioko gailurra izan zen, kontserbazioari buruzkoa, 1992an. Izatez, aurrerago atera nituen artikulu bi biodibertsitateari buruzkoak *Elhuyar* aldizkarian. Eta urte haietan, Edward O. Wilsonen plazaratu zuen *The diversity of life* liburua. Ez du gaurkotasunik galdu, eta nire ikasle askok irakurtzen dute, urteak joan diren arren.

Wilsonen berak, liburu hori idatzi baino dezentte lehenago, $S = c A^z$ formula zabaldu zuen, espezie-kopurua (S) azalerarekin (A) erlazionatzen duena. Kontua da formula horrek, aintzat hartuz oihanetako atzerakada izugarria, aurreikuspen erabat ilunak dakarzkigula: lurralde natural baten azalera hamar aldiz murrizten denean, espezieen erdiak desagertuko dira, guk

jakin gabe ere. Horizonte lazgarria auresan digu 2022rako, apokaliptikoa ia. Horrek zirrara handia eragin zidan orduan, eta egungo egunean ere, ez baitira habitat-galeraren joerak zuzendu, eta magnitude berean jarraitzen dute espezie-galeraren kalkuluek.

Eta gero Ferdinando Boeroren artikulua dago [*The Study of Species in the Era of Biodiversity: A Tale of Stupidity*]; beste mugari bat. Artikulu horretan Boerok erakutsi du politika zientifikoan egon direla bihurtune batzuk, eta biodibertsitatea helburu izanda ere, dirua beste bide batetik doala. Horren ondorioz, zientzialari gazte batentzat suizidio profesionala da taxonomista izatea, biodibertsitatean aditu izatea.

Biodibertsitatearen krisi bi ari gara bizitzen: espezieiak galtzen ari gara (espezie-galeraren krisia), eta, aldi berean, biodibertsitatearen ezagutzaren krisia dugu, gero eta aditu gutxiago dugu eta horretan lan egiteko.

Zer iraultzaren edo aurkikuntzaren lekuko izan nahiko zenuke zure ibilbidean?

Ditugun datuetan oinarrituta, horizonte hurbil batean erdira edo etorriko da biodibertsitatea. Aurreikuspenak ikaragarriak dira, ileak tente jartzeko modukoak.

Boerok erakutsi duenez, biodibertsitaterako inbestimenduak ez dira bideratzen oinarritzko ikerketara, baizik eta jada badaukagun ezagu-

mendua informatizatuzera. Hor aipatzen ditu, adibidez, *Tree of life* eta horrelako programa erraldoiak. Baina horiek egiten dutena da dakiguna atondu, eta ez ezagutzen ez duguna ikertu. Eta hori da egin behar duguna, ezagutzen ez ditugun espezieak bilatu eta topatu, gure ignorantzia murriztu. Zenbat milioi espezie falta zaizkigu? Zenbat suntsituko dira ezagutu aurretik? ●